OBNOVA

Časopis za kulturu, društvo i politiku

Prosinac, 2017. godine

OBNOVA

Časopis za kulturu, društvo i politiku

NAKLADNIK
Udruga „Obnova“

ZA NAKLADNIKA
Marko Paradžik

UREDNIŠTVO
Davor Dijanović, Marin Sabolović

GLAVNI UREDNIK RUBRIKE „UMJETNOST“
Ante Brešić Mikulić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Marko Paradžik

TAJNICA UREDNIŠTVA
Nikolina Rodić

LEKTURA
Tihana Pšenko Miloš

RECENZENTI
Prof. emeritus Tihomir Hunjak, dr. sc. Danijela Lucić, doc. dr. sc. Hrvoje Kalinić, dr. sc. Josip Dukić, mag. educ. soc. et mag. soc. Damir Miloš

GRAFIČKI DIZAJN, PRIJELOM I PRIPREMA ZA TISAK
Ante Starčević

TISAK
Tiskara Zebra

ISSN
1849-0697

MREŽNE STRANICE
www.obnova.com.hr

E-POŠTA
casopis.obnova@gmail.com

AUTORI

Davor Dijanović
davor.dijanovic@gmail.com

Marko Paradžik, mag. iur.
theodorospara@gmail.com

Matej Tolić, mag. iur.
matejtolic92@gmail.com

Mateo Baran, student prava
mateobaran1234@gmail.com

Ivan Trogrlić, student povijesti
trogrlic.ivan@gmail.com

Dino Ljubić, univ. bacc. ing. naut.
uvelavristina@hotmail.com

Ante Brešić Mikulić, mag. art.
ante.b.m@hotmail.com

Georgette Yvette Ponté, mag. art.
georgetteponte@gmail.com

Ivan Dadić, univ. bacc. ing. naut
dada128@hotmail.com

Luka Matej Mahečić, student Medicinskog fakulteta
lukamatejmahecic@hotmail.com

Tihana Pšenko Miloš, mag. educ. croat., mag., mag. comm.
tihana158@gmail.com

Marko Mustić, student sociologije
marko.mustic@gmail.com

GOST AUTOR
Mr. sc. Petar Marija Radelj
pemarade@gmail.com

SADRŽAJ

	Riječ urednika	**8**
TEMA BROJA	Davor Dijanović **Razgovor s prof.dr.sc. Stipom Kutlešom**	**13**
	Marko Paradžik **Razgovor s prof.dr.sc. Žarkom Paićom**	**27**
	Davor Dijanović **Problem tehnike u filozofskoj misli Nikolaja Berdjajeva**	**48**
	Matej Tolić, Mateo Baran **Tehnologija u Tolkienovu međuzemlju**	**75**
	Ivan Trogrlić **Razvoj i primjena tehnologija proizašlih iz drugoga svjetskoga rata – komparativni prikaz na primjeru Njemačke i Japana**	**82**
RAZNO	Davor Dijanović **Dva znanstvena zbornika o Domovinskom ratu**	**94**
	Petar Marija Radelj **Protiv nasilja nad naravi, ženom i obitelji – očitovanje u javnu raspravu o potvrđivanju Istanbulske konvencije**	**98**

UMJETNOST

Dino Ljubić
Revolucija desete umjetnosti **115**

Ante Brešić Mikulić
Veksilološka analiza i rekonstrukcija trijalističkih prijedloga do 1918. **134**

Ciklus likovnih radova autorice Georgette Yvette Ponté
Tijelo žene **156**

KNJIŽEVNOST

Perun
Bijela Smrt (pjesma) **163**

Marko Paradžik
Bića u daljini (pjesma) **164**

Ivan Dadić
Nezahvalnik (pjesma) **165**

Luka Matej Mahečić
(jedna pjesma) **167**

Tihana Pšenko
(osam pjesama) **168**

Marko Musić
(četiri pjesme) **172**

Davor Dijanović
Gnjev pravednosti (pjesma) **176**

Marko Musić
Susret (kratka priča) **177**

Udruga Obnova **189**

PROTIV NASILJA NAD NARAVI, ŽENOM I OBITELJI – OČITOVANJE U JAVNU RASPRAVU O POTVRĐIVANJU **ISTANBULSKE KONVENCIJE**

AUTOR

Petar Marija Radelj[1]

1 Mr. sc. Petar Marija Radelj, savjetnik, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, član-suradnik Znanstvenoga vijeća za obrazovanje i školstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Trnovčica 105, Zagreb, pemarade@gmail.com.

Sažetak: U radu se raščlanjuje „Prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“ o kojem je u ljeto 2017. na portalu e-Savjetovanja hrvatske Vlade održano internetsko savjetovanje sa zainteresiranom javnošću. Iznose se pravni, logički i smisleni nedostatci radnoga materijala te ustavnopravni i svrhoviti razlozi protiv unošenja te konvencije u hrvatski pravni poredak.

Ključne riječi: *Istanbulska konvencija, ratifikacija, rodna ideologija, dženderizam*

1. UVOD

Ministarstvo demografije[2] oglasilo je 3. srpnja 2017. internetsko savjetovanje o „Prijedlogu zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“.[3] U proglasu radi prikupljanja mišljenja zainteresirane javnosti Ministarstvo je istaknulo: „Cilj Konvencije jest prvenstveno […] promoviranje rodne ravnopravnosti“ i: „ovim Zakonom omogućilo bi se jačanje postojećeg sustava zaštite ljudskih prava“.[4] Odazivajući se pozivu na sudjelovanje u javnoj raspravi 3. kolovoza 2017., iznio sam sljedeće.

2. OZBILJNI NEDOSTATCI RADNOGA MATERIJALA ZA RASPRAVU

Ne postoje postupkovne pretpostavke za valjan zakonodavan postupak na temelju „Prijedloga zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“ („Istanbulske kon-

2 Popis savjetovanja s javnošću koje je otvorilo „Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku“:https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/Dashboard?StatusFilterId=&organizationFilterId=7, pristupljeno 3. kolovoza 2017.

3 „Nacrt prijedloga zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“, https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/Slicing/GetDocx/5638 (3.7.2017.), pristupljeno 3. kolovoza 2017.

4 „Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji – novo savjetovanje“, https://www.psihologija.hr/vijesti/clanak/nacrt-prijedloga-zakona-o-potvrdivanju-konvencije-vijeca-europe-o-sprecavanju-i-borbi-protiv-nasilja-nad-zenama-i-nasilja-u-obitelji-novo-savjetovanje.html (4. srpnja 2017.), pristupljeno 3. kolovoza 2017.

vencije“, 210. ugovora Vijeća Europe) koji je Ministarstvo demografije dalo u javnu raspravu od 3. srpnja do 3. kolovoza 2017. Naime, na početku isprave koja je predmet internetskoga savjetovanja nositelj izrade propisa ističe kako je ustavna osnova za donošenje predloženoga zakona članak 140. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske prema obrojčenju iz pročišćenoga teksta u „Narodnim novinama“, br. 85/10, tj. članak 133. stavak 1. Ustava prema izvornom obrojčenju i pročišćenom tekstu koji je objavio Ustavni sud.[5] U svakom slučaju, ustavna odredba koju je nositelj izrade propisa naveo kao mjerodavnu glasi: „Hrvatski sabor potvrđuje [1.] međunarodne ugovore koji traže donošenje ili izmjenu zakona, [2.] međunarodne ugovore vojne i političke naravi i [3.] međunarodne ugovore koji financijski obvezuju Republiku Hrvatsku.“

Nositelj izrade propisa nigdje nije naveo kojoj od triju navedenih kategorija pripada „Istanbulska konvencija“. Stoga ocjena postojećega stanja, osnovna pitanja koja se trebaju urediti predloženim zakonom, kao i jasne posljedice koje će donošenjem zakona proisteći, nigdje nisu navedene. Javna rasprava prema tome nema elemente potpune, točne i pravodobne informacije javnosti. Njome se jednostavno prešućuju bitni sadržaji i posljedice. Dosljedno, ne postoje uvjeti za vođenje suvisle rasprave. To potvrđuju i komentari pristigli u javnu raspravu koja se pretvorila u sučeljavanje uvjerenja, a ne argumenata.

Jednostavno, dokument koji je dan u javnu raspravu nema odgovore na ključna pitanja, ne potiče društveni dijalog ni preklapajuće suglasje. Stoga javnu raspravu treba ponoviti na temelju valjane, zakonite, iskrene i iscrpne radne podloge.

5 Ustav Republike Hrvatske donio je Sabor Republike Hrvatske 21. prosinca 1990. (Narodne novine, broj 56/90), a mijenjao ga je Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 12. prosinca 1997. (Narodne novine, broj 135/97), Zastupnički dom Hrvatskoga državnoga sabora 9. studenoga 2000. (Narodne novine, broj 113/00), Zastupnički dom Hrvatskoga sabora 28. ožujka 2001. (Narodne novine, broj 28/01), Hrvatski sabor 16. lipnja 2010. (Narodne novine, broj 76/10) i hrvatski narod na državnom ustavotvornom referendumu 1. prosinca 2013. (Narodne novine, broj 5/14). Pročišćeni tekst Ustava, kakav je na snazi od 1. prosinca 2013., utvrdio je Ustavni sud Republike Hrvatske: https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/Redakcijski_prociscen_tekst_Ustava_Republike_Hrvatske_Ustavni_sud_Republike_Hrvatske_15._sijecnja_2014_.pdf, pristupljeno 3. kolovoza 2017.

3. SABOR NE MOŽE POTVRDITI „ISTANBULSKU KONVENCIJU“ KAO UGOVOR KOJI TRAŽI PROMJENU ZAKONODAVSTVA

Ako bi „Istanbulska konvencija“ služila kao poluga za promjenu internoga zakonodavstva, valja reći da je njezino potvrđivanje ustavnopravno nemoguće i neprihvatljivo bez prethodnoga očitovanja Ustavnoga suda o tome je li sadržaj te konvencije sukladan s Ustavom. Ustavni sud, kao što je poznato, nema ovlast ocjenjivati suglasnost s Ustavom međunarodnih ugovora nakon što su potvrđeni i stupe na snagu pa je jedini način da ocijeni njihovu sukladnost s hrvatskim ustavnopravnim poretkom da se o tom očituje prethodno, prije potvrđivanja međunarodnoga ugovora, kako bi zakonodavac znao da je njegovo donošenje u skladu s Ustavom. U suprotnom bi potvrdi takva međunarodnoga ugovora trebalo pristupiti kao prethodnom postupku za promjenu Ustava.

Naime, „Istanbulska konvencija“ u pravni poredak unosi pojam „roda“ i člankom 3. točkom c) određuje ga – u netočnom prijevodu s engleskoga – kao „društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce“. Time „Istanbulska konvencija“ niječe naravni, biološki, genetički, citogenetički, ustavni i tradicionalni binarni pojam spola, prema kojem ljudsko biće može biti muško ili žensko, muškarac ili žena, i prema kojem je ta razlika zadana, određena, nepromjenjiva, znanstveno provjerljiva i od trenutka stjecanja pravne osobnosti lako utvrdiva iz krvne pretrage, postojanjem ili nepostojanjem Y-kromosoma u profilu deoksiribonukleinske kiseline svakoga čovjeka; neovisna o kasnijim društveno oblikovanim ulogama, ponašanjima, djelovanjima i atributima koje neko društvo smatra prikladnim za pripadnike pojedinoga spola.

Na to treba reći da „rod“ nije ustavna kategorija ni vrjednota ustavnoga poretka, kao ni temelj za tumačenje Ustava, sukladno članku 3. Ustava. Zagovornici potvrđivanja „Istanbulske konvencije“ u Hrvatskom saboru prešućuju da traže njezinu potvrdu kako bi mogli tražiti usklađivanje Ustava s tom konvencijom. Naime, po naravi stvari Ustav je iznad svake konvencije; on je akt i organizam

koji uspostavlja državu, naciju i pravni poredak i u tom je smislu neprihvatljivo i neprimjereno podmetati „Istanbulsku konvenciju" kao oblik ideologizacije društva, nastavka podjela u njemu, nametanja dženderizma[6] i sekularizma.[7]

Pojam „roda" ne pripada u temeljna ljudska prava i slobode, jer njih odredba članka 14. stavka 1. Ustava poimenično utvrđuje i priznaje svakomu u Republici Hrvatskoj, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi i društvenom položaju. Pojam „roda" tu nije uvršten. Stoga se pojam „roda" ne može legalno ni legitimno uvući u pravni poredak, da bi ga se predstavljalo ili nametalo kao temeljnu vrjednotu ili ljudsko pravo.

Isto tako, pojam „roda" ne pripada u zaštićene odlike osoba s obzirom na koje se člankom 17. stavkom 2. Ustava ne dopušta nejednakost. Te su osobine u Ustavu taksativno i zaokruženo navedene: rasa, boja kože, spol, jezik, vjera, nacionalno ili socijalno podrijetlo. Taj je popis zatvoren. Zagovornici potvrde

---

6 Engleska riječ *gender* znači rod u gramatici, ali ju je novozelandski psiholog John Money (1921. – 2006.) počeo rabiti za društveno određenje osobe: društveno-kulturni rod, spol prema vlastitu izboru, nasuprot biološki zadanu spolu. **Dženderizam** je ideologija, nadriznanstveno zastranjenje, „rodna teorija", „filozofija seksualnosti" ili zadojenost zamisli o odvajanju spolnosti od osobnosti, nijekanja objektivne biološke binarne osobine ljudske spolnosti (razlike između muškaraca i žena) prema kojoj postoji samo kulturna razlika, to jest: muško je muško, a žena je žena samo zato što je netko tako odgojen ili se tako doživljava. Promicatelji te ideologije zamjenjuju riječ „spol" riječju „rod", za parove i skupine istoga spola traže „pravo na brak", posvajanje djece, umjetnu oplodnju, zamjensko majčinstvo; traže da se u maticama ne iskazuje naravni, prirođeni, citogenetički, biološki ili prirodni, spol, utvrđen pri rođenju, nego onaj koji je proizvoljno odabran; traže da se u maticama ne navode „otac" i „majka" nego „roditelj 1", „roditelj 2" itd.

7 **Sekularizam** je pokret koji se zauzima za izgon religije iz javnoga (svjetovnoga – *saeculum,* svijet ili vijek) života i umanjenje njezine važnosti u osobnom životu; fanatizam koji drži da vjeru i vjerska uvjerenja valja odbaciti i zanemariti; drugo ime za borbeni ateizam ili militantni agnosticizam. Izraz *secularism* na engleskom je 1851. skovao novinar George Jacob Holyoake (1817. – 1906.). Sekularizam valja razlikovati od sekularnosti.
Svjetovnost, **sekularnost** (engleski *secularity*, njemački *Säkularismus*, portugalski *secularidade*) ili laičnost (francuski *laïcité*, kastilski *laicidad*, talijanski *laicità*) stanje je odvojenosti države od Crkve ili nepostojanje isključive povezanosti države s bilo kojom religijom ili protiv bilo koje religije, načelo da državne ustanove i njihovi predstavnici trebaju ostati odvojeni od vjerskih zajednica i njihovih predvodnika, tj. da su neutralne, a ne da su suprotstavljene religiji, Crkvi i drugim vjerskim zajednicama.
U svjetovnoj državi „svatko ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti. To pravo uključuje slobodu da se ima ili prihvati vjeroispovijest ili vjerovanje po svojem izboru, i **slobodu da se pojedinačno ili s drugima, javno ili privatno, očituje svoju vjeroispovijest ili vjerovanje bogoštovljem, opsluživanjem, prakticiranjem i poučavanjem** [*in worship, observance, practice and teaching; par le culte et l'accomplissement des rites, les pratiques et l'enseignement*]" (članak 18. „Sveopće deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka" od 10. prosinca 1948. i niz kasnijih međunarodnih sporazuma). Zagovornici sekularizma djeluju protiv toga prava i zapravo su protiv sekularnosti države.
Obje riječi, sekularizam i sekularnost, potječu od latinskoga pridjeva *saecŭlāris*: stogodišnji, stoljetni, svjetovan, ovosvjetovan, necrkven, laičan.

„Istanbulske konvencije“ ne mogu pomoću nje napraviti ustavni prevrat, podmetati ili nametati kao da je pojam „roda“ konstitucionaliziran.

Konačno, pojam „roda“ ne može se svrstati pod ustavno jamstvo štovanja i zaštite osobnoga života, dostojanstva, ugleda i časti iz članka 35. Ustava zato što ustavotvorac nije prihvatio njegovo postojanje, doseg i pseudoznanstvene teorije kojima se taj konstrukt danas nameće.

Iz navedenoga je očito da Hrvatski sabor ne može potvrditi „Istanbulsku konvenciju“ kao međunarodni ugovor koji traži donošenje ili izmjenu zakona jer bi „Istanbulska konvencija“ tražila promjenu samoga Ustava. Njezina ratifikacija bila bi *in fraudem legis*.

Ako je svrha „Istanbulske konvencije“ zaštita žena od nasilja i zaštita od kućnoga nasilja, nije jasno koji bi se zakoni u domaćem pravu nakon te potvrde trebali mijenjati, kad je ta materija već razrađena kaznenim, prekršajnim i obiteljskim pravom.

Iz materijala ponuđenoga u javnu raspravu ne vidi se zbog čega bi potvrda „Istanbulske konvencije“ bila potrebna hrvatskomu pravnomu poretku, pokraj odredaba Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, broj 137/09, 14/10 i 60/10), Prekršajnoga zakona (Narodne novine, broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15 i 70/17: članci 35/2, 45/7, 109.c/1/2, 130/3, 134/1/3, 135/1, 184/4) i Kaznenoga zakona (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15: članak 74. udaljenje iz zajedničkoga kućanstva, čl. 179.a nasilje u obitelji i drugih).

4. SABOR NE MOŽE POTVRDITI „ISTANBULSKU KONVENCIJU“ KAO UGOVOR VOJNE I POLITIČKE NARAVI

Nositelj izrade zakona za potvrdu „Istanbulske konvencije“ Ministarstvo je demografije, obitelji, mladih i socijalne politike, a ne Ministarstvo obrane ili Ministarstvo vanjskih ili europskih poslova. Da se „Istanbulska konvencija“ smatra međunarodnim ugovorom vojne ili političke naravi, ta bi središnja tijela državne vlasti stajala iza inicijative i internetskoga savjetovanja s javnošću koja

pokazuje zanimanje za to. A ne stoje.

Sabor ne smije ratificirati „Istanbulsku konvenciju" po toj osnovi, jer ona po svojoj naravi bjelodano nije međunarodni ugovor vojne naravi. Ne smije je potvrditi na tom temelju, jer „Istanbulska konvencija" po svojem sadržaju nije politički, nego kvazi-pravni akt. Ona se jednostavno ne tiče međunarodnih političkih i vojnih odnosa.

Stoga je krajnje neozbiljna i za žrtve nasilja uvredljiva i ponižavajuća lapidarna tvrdnja nositelja izrade propisa: „Ovim Zakonom potvrđuje se Konvencija, čime se šalje čvrsta politička poruka o predanosti RH borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja te se stvara sinergija između djelovanja svih dionika čije su aktivnosti usmjerene ka borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja" (odlomak: „Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći").

Žrtvama nasilja nad ženama i žrtvama kućnoga nasilja ne treba „čvrsta politička poruka", nego konkretno djelovanje da se spriječe i suzbiju pojave nasilja.

Potvrdom „Istanbulske konvencije" ne će ojačati rad centara za socijalnu skrb, obiteljskih centara, policije, državnoga odvjetništva, kao ni sudstva u prilog sprječavanja i suzbijanja nasilja te zaštite i zadovoljštine žrtava nasilja. Žrtvama nasilja i nasilnicima ne koristi nikakva „politička poruka" ni „sinergija između djelovanja", nego poučenost, mar i predanost službenika i dužnosnika kojima je posao iskorjenjivanje nasilja i liječenje njegovih posljedica.

Po svojoj naravi konvencija je višestran međunarodni ugovor koji mora biti pravno sredstvo (instrument, alat), a ne deklaracija ili rezolucija. Navedena rečenica potvrđuje da nositelj izrade propisa to nije shvatio, jer potvrdu „Istanbulske konvencije" doživljava kao „slanje čvrste političke poruke" i „stvaranje sinergije između djelovanja svih dionika". To je suprotno srži potvrđivanja bilo koje konvencije. Svrha potvrde međunarodnoga ugovora jest njegovo stupanje na snagu i susljedna primjena, postupanje po njegovim odredbama i izgradnja vladavine prava u kojoj takav ugovor zauzima mjesto iznad svih domaćih zakona, a ne „slanje političke poruke" ili „stvaranje sinergije između djelovanja svih dionika". Zagovornici potvrde „Istanbulske konvencije" ovim su razotkrili svoje nepravne, nelegalne, nelegitimne ciljeve. Potvrđuju da su njihovi ciljevi u biti politički i ideološki, a ne državnički, pravni, socijalni ili viktimološki osjetlji-

vi. Izostankom konkretnoga zakonskoga okvira koji bi trebao biti plod potvrde međunarodnoga ugovora potvrđuje se da ta konvencija u hrvatskom pravnom poretku nije potrebna jer je unutarnjim zakonodavstvom već uređena materija zaštite od nasilja nad ženama i od kućnoga nasilja.

5. SABOR NE MOŽE POTVRDITI „ISTANBULSKU KONVENCIJU“ KAO UGOVOR KOJI FINANCIJSKI OBVEZUJE REPUBLIKU HRVATSKU

Na temelju radnoga materijala i očitovanja zainteresirane javnosti, Hrvatski sabor ne može potvrditi „Istanbulsku konvenciju“ jer članak 191. stavak 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13) obvezuje da prijedlog zakona obuhvaća podatke o financijskim sredstvima potrebnima za provođenje zakona i o načinu osiguranja tih sredstava te druge okolnosti od važnosti za pitanja koja se uređuju zakonom, a u tekstu danom na javnu raspravu toga nema.

Umjesto toga, pod naslovom „Ocjena i izvori potrebnih sredstava za provođenje zakona“ nositelj izrade prijedloga zakona ne spominje nijednu potrebnu kunu troška, nego zamagljuje činjenice ovim riječima: „Za provedbu ovoga Zakona u razdoblju do 2020. godine osiguravaju se financijska sredstva u Državnom proračunu RH na pozicijama središnjih tijela državne uprave nadležnima za poslove zaštite djece, obitelji, pravosuđa, unutarnjih poslova, obrazovanja i zdravstva te državnim tijelima nadležnima za obavljanje poslova u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova i zaštitu ljudskih prava, sukladno njihovom postojećem djelokrugu rada i nadležnostima.“ Ako je riječ o „postojećem djelokrugu rada i nadležnostima“, onda potvrda „Istanbulske konvencije“ nije potrebna, opravdana ni svrhovita. Budući da je u javnoj raspravi prešućeno da je riječ o međunarodnom ugovoru koji financijski obvezuje Republiku Hrvatsku, nije primjenjiv ni taj dio ustavne odredbe zbog koje bi Hrvatski sabor trebao ili mogao potvrditi međunarodni ugovor o kojem je riječ.

6. NESVRHOVITOST PRAVNIH INSTITUTA ZA PROKLAMIRANI CILJ

„Istanbulska konvencija" uspostavlja institute: „rodne perspektive", „rodni identitet", „rodno osjetljive politike", „rodno osjetljive smjernice", „rodno osjetljivi postupci", „rodno osjetljivo tumačenje", „rodno utemeljeno nasilje" i „rodno uvjetovana diskriminacija", koji su posve strani hrvatskomu ustavnopravnomu poretku i hrvatskoj tradiciji. Oni ne mogu biti od pomoći u sprječavanju nasilja nad ženama, kućnoga nasilja i suzbijanju takvoga nasilja.

7. NEJASNA ULOGA MINISTARSTVA DEMOGRAFIJE, OBITELJI, MLADIH I SOCIJALNE POLITIKE

Prva je svrha „Istanbulske konvencije", kako stoji u njezinu naslovu, sprječavanje nasilja nad ženama (*preventing… violence against women; la prévention… contre la violence à l'égard des femmes*), a Ministarstvo demografije, obitelji, mladih i socijalne politike nije središnje tijelo državne uprave koje bi trebalo protežirati sprječavanja nasilja samo nad ženama, nego podjednako i nad muškarcima. Po logici stvari i zakonskim odredbama, borba protiv nasilja u djelokrugu je Ministarstva unutarnjih poslova, njegovo sankcioniranje i slanje poruka o društvenoj neprihvatljivosti u djelokrugu je Ministarstva pravosuđa i sudbene vlasti, a liječenje žrtava u djelokrugu je sustava kojim ravna Ministarstvo zdravstva.

Druga je svrha „Istanbulske konvencije", kako stoji u njezinu naslovu: sprječavanje kućnoga nasilja (*preventing… domestic violence; la prévention… contre… la violence domestique*), a Ministarstvo demografije, obitelji, mladih i socijalne politike nije središnje tijelo državne uprave koje bi se trebalo baviti unutarnjim poslovima po nečijim kućama, nego promicati demografsku, obiteljsku, odgojnu i socijalnu politiku.

Treća je svrha „Istanbulske konvencije", kako stoji u njezinu naslovu: suzbijanje ili borba protiv nasilja nad ženama i kućnoga nasilja (*combating violence against women and domestic violence; la lutte contre la violence à l'égard des femmes et*

la violence domestique). Borbeno djelovanje po naravi stvari pripada sustavu sile, represije (policija, vojska, sudstvo), gdje se primjenjuje argument snage ili sile. Nasuprot tomu, plemenita zadaća Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike trebala bi biti promicanje snage ili sile argumenata za opstanak, ostanak i razvoj hrvatskoga pučanstva, naroda, od obitelji kao temeljne prokreacijske društvene jedinice društva i životne zajednice muškarca, žene i ljudskoga potomstva, preko poticanja mladih i mjera uspostave i unaprjeđenja socijalne države. Stoga nije moguće razaznati valjanu ulogu Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike kao nositelja izrade zakona kojemu je svrha prevencija i suzbijanje nasilja, a koji nije u službi demografije ni obitelji.

8. ČIME SE ZAPRAVO BAVI MINISTARSTVO DEMOGRAFIJE I OBITELJI?

Kraj tolikoga iseljavanja živućega hrvatskoga stanovništva, kraj tolikoga izumiranja mnogih hrvatskih krajeva, kraj tolikih poteškoća koje suvremeni način života nameće održavanju obitelji na okupu, kraj tolikih egzistencijalnih problema mladeži i kraj neuspostavljene učinkovite socijalne politike, postavlja se pitanje čemu služi i čime se zapravo bavi Ministarstvo demografije i obitelji: nametanjem rodne ideologije!?!

Dobna i demografska slika zemlje katastrofalna je, obiteljske prilike vape za pomoć, a ministarstvu kojemu bi to bio posao predlaže zakon koji je depopulacijski i vrlo prijeporan u smislu nacionalne i političke sigurnosti. Promicanje rodne ideologije vodi prema izumiranju naroda i namjernom slabljenju nacionalnih interesa.

Vrijedi podsjetiti da to Ministarstvo nije uspostavljeno ni osnovano ispočetka u jesen 2016., kada je registrirano, nego je središnje tijelo državne uprave, koje se u prvoj polovini ovoga desetljeća dokazalo svojom protuobiteljskom politikom, preimenovano u „Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku“. To i takvo službeno ime pokazatelj je da s tim ministarstvom od početka

stvari nisu na svojem mjestu. U otvorenom pismu od 3. siječnja 2012. tadašnjemu predsjedniku Vlade tadašnja ravnateljica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje istaknula je: „S obzirom na to da je model imenovanja ministarstava Ministarstvo + djelatnost kojom se ono bavi označena imenicom u genitivu dosljedno proveden u imenima svih hrvatskih ministarstava (npr. Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa) i da je taj sustav potvrđen već dulje vrijeme te da nije u suprotnosti ni s jednim od pravila hrvatske standardnojezične sintakse, smatramo da ga ne treba mijenjati. Ne treba ga nikako mijenjati ni zbog toga što je u imenima nekih drugih institucija (instituta, zavoda i sl.) i njihovih dijelova (odjela, katedra i sl.) u kojima se uglavnom ističe predmet njihova bavljenja, uobičajena uporaba prijedloga 'za'".[8]

Od sadašnjih 20 ministarstava njih 19 ima ime u genitivu, samo ovo ima u akuzativu. Takvo je imenovanje suprotno ustaljenoj hrvatskoj predaji i nesukladno članku 12. stavku 1. *Ustava*, jer nije dio hrvatskoga standardnoga jezika. Sveza u akuzativu („za…") u ovom je slučaju nepotrebna, neustaljena i nejasna. Prijedlog „za" s izrazom u akuzativu označava svrhu ili usmjerenost, kao da je ministarstvo naknadnom namjenom određeno demografiji, obitelji, mladima i socijalnoj politici (kao: priča za laku noć, roba za otpis, koš za smeće), a ne da je poslužitelj (što izvorno znači *ministrare*, služiti) sustava ili cjeline koju opslužuje, prati i podupire.

Od 20 ministarstava,[9] njih 12 kao svoj djelokrug ima po jednu imenicu u genitivu, njih pet po dvije imenica, dva po tri, a ovo jedino ima čak četiri: demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Taj i takav broj riječi u nazivu nepotreban je, neopravdan i pokazatelj je svaštarenja. Ministarstvo treba imati što kraći naziv kao identifikaciju. Poželjno je da to bude samo jedna jedina riječ. Ključna riječ koja objedinjuje socijalnu politiku, mlade i demografiju jest obitelj. Obitelj je poluga demografskoga napretka, institucija koja najbolje provodi socijalnu politiku i koja se najbolje skrbi o mladeži. Svaki segment kojim se poneko ministarstvo bavi ne mora biti naznačeno u njegovu imenu. Primjerice, odgoj, dječji

8 „Otvoreno pismo Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje predsjedniku Vlade Republike Hrvatske Zoranu Milanoviću od 3. siječnja 2012.", https://hr.wikisource.org/wiki/Otvoreno_pismo_IHJJ_predsjedniku_Vlade_Republike_Hrvatske_Zoranu_Milanovi%C4%87u, pristupljeno 3. kolovoza 2017.

9 Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, broj 93/16 i 104/16).

vrtići, šumarstvo ili vodno gospodarstvo predmet su skrbi pojedinih središnjih tijela državne uprave, ali nisu naznačeni u njihovim imenima. Nezahvalno je i nekorektno navoditi u imenu „socijalnu politiku", ne razlikujući je od „socijalne skrbi". Stoga se čini najprikladnije, najpamtljivije i najjednostavnije nazvati ga Ministarstvom obitelji. No, prije toga bi valjalo osigurati da će ono i djelovati u korist obitelji. Predlaganjem potvrde „Istanbulske konvencije" to ne čini.

9. KRŠENJE ODREDABA ZAKONA O SKLAPANJU I IZVRŠAVANJU MEĐUNARODNIH UGOVORA

Dosadašnji postupak radi potvrđivanja „Istanbulske konvencije" sadržava teška kršenja članaka 16., 18. i 19. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96). Povreda članka 18. toga zakona očituje se u opisanoj neodređenosti ustavne osnove, zašto bi zapravo Hrvatski sabor trebao potvrditi predloženi međunarodni ugovor.

Povreda članka 16. stavka 2. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora pokazuje se u činjenici da je u javnoj raspravi javnost ostala prikraćena za većinu obveznih elemenata prijedloga za potvrđivanje međunarodnoga ugovora. Nositelj izrade propisa morao je upotpuniti i osigurati da, sukladno prisilnopravnoj zakonskoj odredbi:

„Prijedlog za potvrđivanje međunarodnoga ugovora sadržava:

[1.] **ustavnu osnovu**

[2.] ocjenu stanja i **cilj koji se donošenjem akta želi postići**

[3.] osnovna pitanja koja se predlažu urediti aktom

[4.] **ocjenu sredstava potrebnih za provođenje akta**

[5.] akt o potvrđivanju s obrazloženjem, uključujući tekst međunarodnog ugovora na hrvatskom jeziku i **na jednom od jezika izvornika** ako to nije hrvatski

[6.] obrazloženje ako se predlaže donošenje akta po hitnom postupku

[7.] **mišljenje Ureda za zakonodavstvo** Vlade Republike Hrvatske

[8.] **mišljenje Ministarstva financija**

[9.] **mišljenje Ministarstva pravosuđa**

[10.] **druga mišljenja** prema ocjeni predlagatelja."

Pod „drugim mišljenjima" držim nužnim drugo mišljenje o prijevodu međunarodnoga ugovora, jer predloženi tekst na hrvatskom u nizu važnih detalja ne odgovara ni francuskom[10] ni engleskom[11] izvorniku „Istanbulske konvencije".

Napominjem i da je jedini ovlašteni provoditelj javne rasprave o potvrđivanju međunarodnih ugovora, sukladno članku 16. stavku 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, a ne Ministarstvo demografije, obitelji, mladih i socijalne politike. Navedena odredba, naime, propisuje: „Postupak za potvrđivanje međunarodnoga ugovora pokreće Vlada Republike Hrvatske na poticaj Ministarstva vanjskih poslova."

10. ZAKLJUČCI

Predlažem da Vlada osnuje radnu skupinu koja će

- u duhu prestanka razdiranja nacionalnoga korpusa i društva prijepornim temama i ideologijskim svađama
- uvažavajući široki interes za ovom temom i njezinu složenost
- nastojeći oko politike nacionalnoga zajedništva i pomirenja
- poštujući hrvatske vrjednote i tradiciju

a) vrjednovati javnu raspravu održanu od 3. srpnja do 3. kolovoza 2017.

10 „Convention du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique (Série des Traités du Conseil de l'Europe – n° 210)", http://www.coe.int/fr/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680084840, pristupljeno 3. kolovoza 2017.

11 „Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Council of Europe Treaty Series – No. 210)", http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008482e, pristupljeno 3. kolovoza 2017.

b) postupiti sukladno Ustavu, Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu, Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora, Zakonu o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, Poslovniku Vlade RH i Poslovniku Hrvatskoga sabora, poštujući odredbe Jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila, Zakona o pravu na pristup informacijama i Zakona o procjeni učinaka propisa

c) osobito razmotriti mogućnost stavljanja i priopćavanja pridržaja (rezervi), sukladno člancima 19. – 23. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 16/93), članku 2. točki 14. i članku 17. podstavku a) Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora i odredbama same „Istanbulske konvencije" koja to člankom 78. stavcima 2. i 3. dopušta u odnosu na odredbe članka 30. stavka 2., članaka 33. i 34., članka 44. stavka 1.e, 3. i 4., članka 55. stavka 1. u pogledu članka 35., članka 58. u pogledu članaka 37., 38. i 39. te članka 59., kao što su to već učinile Poljska, ali i Andora, Austrija, Belgija, Cipar, Češka, Danska, Finska, Francuska, Gruzija, Latvija, Litva, Malta, Monako, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Rumunjska, Srbija, Slovenija, Španjolska i Švedska.[12]

U slučaju izostanka potrebnoga suglasja, odluku o potvrdi „Istanbulske konvencije", zbog njezinih širokih implikacija, treba prepustiti državnomu referendumu.

U Zagrebu 3. kolovoza 2017.[13]

Combatting Violence against Nature, Women and the Family: A contribution to the public debate on the proposed Croatian ratification of the Istanbul Convention

Abstract: This article deals with the (July 2017) draft bill on the ratification of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, which has serious legal, logical and teleological shortcomings. Since both areas are already well regulated by Croatian

12 „Reservations and Declarations for Treaty No. 210 - Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence", http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/declarations?p_auth=LitGFHmF, pristupljeno 3. kolovoza 2017.

13 Objavljeno 3. kolovoza 2017. na http://www.vjeraidjela.com/protiv-nasilja-na-naravi-zenom-i-obitelji i istoga dana dostavljeno u javnu raspravu: https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=5638 (ukupno 276 očitovanja u javnu raspravu).

domestic law, this Convention is more of an attempt at promoting gender ideology. Its planned ratification into the Croatian legal order therefore, lacks common sense, constitutional and purposeful reasons, which are explained in the article.

Keywords: *Istanbul Convention, ratification, gender ideology, genderism*